

STORTINGET

Innst. 451 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelse for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer

Til Stortinget

Innledning

Godtgjøringsutvalgets mandat og sammensetning

Stortinget fastsetter den årlige godtgjørelsen for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg (tidligere Stortingets lønnskommisjon), jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 2. Utvalget består av en leder og to medlemmer, som oppnevnes av Stortingets presidentskap for fire år om gangen.

Stortingets presidentskap har fastsatt nærmere retningslinjer for godtgjøringsutvalgets virksomhet. Retningslinjene ble senest revidert 3. juni 2021 på grunnlag av stortingsbehandlingen av forslag i Dokument 20 (2020–2021) fra utvalget som utredet felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer, jf. Innst. 371 S (2020–2021).

Godtgjøringsutvalget er oppnevnt for perioden 3. juni 2021–3. juni 2025, og har følgende sammensetning:

- Geir Engebretsen, leder
- Nils-Henrik Mørch von der Fehr, medlem
- Bente A. Landsnes, medlem.

Utvikling av godtgjørelsen

Stortinget har fra 2006 fastsatt godtgjørelse for stortingsrepresentanter, statsminister og regjeringsmedlemmer, etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg. Godtgjørelsen ble sist regulert med virkning fra 1. mai 2023.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stortingsrepresentanter	906 928	928 602	956 463	987 997	987 997	987 997	1 064 318	1 107 190
Regjeringsmedlemmer	1 294 216	1 325 358	1 365 016	1 410 073	1 410 073	1 410 073	1 518 999	1 580 186
Statsminister	1 593 242	1 631 346	1 680 277	1 735 682	1 735 682	1 735 682	1 869 761	1 945 077

Ved Stortingets behandling av godtgjøringsutvalgets innstilling i 2021 ble det vedtatt at regulering av godtgjørelsen først skulle skje etter lønnsoppgjøret i 2022, og at godtgjøringsutvalget skulle avgi ny innstilling på grunnlag av dette, der utvalget også skulle se bort fra lønnsutviklingen i 2020, jf. Innst. 123 S (2021–2022). Regulering av godtgjørelsen per 1. mai 2022 ble gjort

med grunnlag i frontfagsrammen for 2021 og 2022. Frontfagsrammen ble lagt til grunn for regulering av godtgjørelsen for 2023.

Godtgjøringsutvalgets forslag til regulering av godtgjørelsene

Godtgjøringsutvalget la 31. mai 2024 frem sin innstilling for Stortingets presidentskap.

I retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg, vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021, fremgår det blant annet at utvalget skal begrunne sine beslutninger og rapportere om utviklingen i godtgjørelsene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge. Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for regulering av godtgjørelsene. Samtidig bør utvalget ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

I sin innstilling gir godtgjøringsutvalget en redegjørelse for den generelle lønnsutviklingen i samfunnet og en vurdering av om det foreligger særskilte samfunnsmessige forhold:

«[...] Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg slår fast, i tråd med Cappelen-utvalgets rapport, at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Stortingets godtgjøringsutvalg (tidligere lønnskommissjon) har over lang tid lagt til grunn den økonomiske rammen for frontfaget ved regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.

Resultatet av forhandlingene og meklingen i frontfaget 2024 er en ramme på 5,2 prosent. Den økonomiske rammen for lønnsoppjøret i offentlig sektor endte på 5,2 prosent både i statsoppjøret og i kommuneoppjøret.

Erfaringsmessig er frontfagsrammen et godt anslag for utviklingen i det generelle lønnsnivået. Godtgjøringsutvalget anbefaler fortsatt at man som hovedregel legger rammen for frontfagsoppjøret til grunn som utgangspunkt for de årlige justeringene av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Dette vil over tid gi en utvikling av godtgjørelsene som samsvarer med den generelle lønnsutviklingen, i tråd med mandatet og retningslinjene som er gitt for godtgjøringsutvalgets arbeid.

[...] Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppjørene (TBU) har anslått konsumprisveksten for 2024 til 4,1 prosent.¹ Et urolig verdensbilde, samt utviklingen med høy inflasjon internasjonalt, drevet av økte energi- og matvarepriser, har påvirket norsk økonomi. Norges Bank satte renten kraftig opp i 2022 og 2023 for å få ned prisveksten. I 2023 var norsk økonomi preget av høy inflasjon og høyere renter har redusert husholdningenes kjøpekraft. I 2024 venter Finansdepartementet og SSB moderat vekst i norsk økonomi, mens Norges Bank ikke venter noen vekst av betydning. Alle tre regner med at arbeidsledigheten vil fortsette å øke moderat, og at prisveksten vil avta. TBU mener at Norges Banks rentebane fra desember i fjor tyder på uendret rente til over sommeren, for deretter å peke nedover.

Godtgjøringsutvalget vurderer at det ikke er særskilte samfunnsmessige forhold som tilsier at profil eller ramme for anbefalt regulering av godtgjørelsene bør fravikes i 2024. Godtgjøringsutvalgets forslag er derfor

basert på de økonomiske rammene for frontfagsoppjørene i år.»

Stortingets presidentskap ba i Innst. 500 S (2022–2023) Stortingets godtgjøringsutvalg om å synliggjøre et moderasjonsalternativ i forbindelse med neste årlige justering av stortingsgodtgjørelsen. Presidentskapet viste til at et kronetillegg i tråd med økningen i gjennomsnittslønnen i landet har vært løftet som et slikt alternativ. I tråd med anmodningen har godtgjøringsutvalget vurdert hvordan en slik løsning eventuelt kunne gjennomføres praktisk.

Godtgjøringsutvalget har beskrevet to alternativer for hvordan et kronetillegg kan utformes: Alt. 1 – kronetillegg lik den faktiske gjennomsnittlige økningen i landet året før det året fastsettelsen gjelder, og alt. 2 – kronetillegg beregnet ut ifra gjennomsnittslønnen i Norge og frontfagsrammen. Utvalget har beskrevet konsekvensene av de ulike alternativene opp mot regulering i tråd med den generelle lønnsutviklingen.

Alternativene avviker fra prinsippet i retningslinjene om at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjørelsen. Utvalget mener et avvik eventuelt må skje som en konsekvens av politiske prosesser i Stortinget, og deres anbefaling er følgelig at godtgjørelsene justeres i tråd med de fastlagte prinsippene.

Godtgjøringsutvalget gir følgende konkrete begrunnelse og innstilling om regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer i 2024:

«[...] Ifølge prinsippene for fastsetting av godtgjørelsen, er den generelle lønnsutviklingen indikatoren for endring i godtgjøringene. Resultatet for frontfagsoppjøret i 2024 legges følgelig til grunn for regulering av godtgjørelsen for 2024: 5,2 prosent.

En godtgjøringsvekst på 5,2 prosent gir et datotillegg på 5,8 prosent ved regulering av godtgjørelsen per 1. mai 2024. Årsveksten på 5,2 prosent i 2023 gav et tillegg på 4 prosent per 1. mai 2023. Lønnsoverhenget fra 2023 til 2024 er 1,3 prosent.

[..]
Stortingets godtgjørelsesutvalg legger med dette frem sin anbefaling om endring i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer:

Det innstilles på at godtgjørelsene fastsettes som følger med virkning fra 1. mai 2024:

Stortingsrepresentanter	1 171 000 kr per år
Statsminister	2 057 177 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 671 256 kr per år

Innstillingen er enstemmig.»

1. Foreløpig hovedrapport fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppjørene Oslo, 16. februar 2024.

Presidentskapets merknader

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Kari Henriksen, viser til at Stortingets godtgjøringsutvalg har avgitt sin innstilling på bakgrunn av de ordinære lønnsoppjørene, i tråd med presidentskapets anmodning og det mandatet Stortinget har gitt. I samsvar med presidentskapets retningslinjer har godtgjøringsutvalget redegjort for den generelle lønnsutviklingen i samfunnet og vurdert særskilte samfunnsmessige forhold. På bakgrunn av dette har godtgjøringsutvalget begrunnet og lagt frem sitt forslag til regulering av godtgjørelse for stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer.

Flertallet viser til at retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg gjenspeiler hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for regulering av godtgjørelsen, i tråd med Stortingets vedtak, jf. Innst. 371 S (2020–2021) og Dokument 20 (2020–2021). Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endringer i godtgjøringen, men det bør tas hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er nødvendig. Videre mener flertallet at det i år ikke er grunnlag for å fravike det bærende prinsipp at frontfagsoppgjørets ramme skal legges til grunn.

Presidentskapet ba Stortingets godtgjøringsutvalg om å synliggjøre alternativ regulering i form av et kronetillegg som en del av utvalgets vurdering, jf. Innst. 500 S (2022–2023). Dette har utvalget gjort. Flertallet stiller seg bak godtgjøringsutvalgets vurdering av helheten og vurderer at disse alternativene ikke er aktuelle i år. Videre støtter presidentskapet utvalgets vurdering om at det ikke foreligger særlige samfunnsmessige forhold som bør hensyntas.

Flertallet vil også bemerke at Stortinget i inneværende periode har fjernet diettgodtgjørelsen og feriepengene for stortingsrepresentanter, jf. Innst. 39 L (2023–2024) og at godtgjøringene ikke ble økt i 2020 og 2021, jf. Innst. 371 S (2020–2021). Det ble tatt høyde for 2021 ved reguleringen i 2022.

Flertallet viser også til utvalgets vurdering om at godtgjørelsen for stortingsrepresentantene i Norge ligger på et gjennomsnittlig nivå for parlamentarikere i Skandinavia.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til at godtgjeringa til stortingsrepresentantane er svært høg, og at representantane stadig rykker frå vanlege folk i lønn. Med årets forslag frå godtgjeringa vil representantane si godtgjering nærma seg 1,2 mill. kroner i året. For å bremsa veksten i godtgjeringa, fremmer denne medlemmen fleire forslag som innfører eit

anna system for godtgjeringar. Føremålet er klare reglar, lågare godtgjeringar og meir rettferdige «lønnsoppgjør».

Denne medlemmen viser til at systemet Sosialistisk Venstreparti foreslår har fleire element som saman skal sikra eit meir fornuftig system for godtgjeringar. Denne medlemmen foreslår at stortingsgodtgjeringa vert sett ned slik at stortingsrepresentantane ikkje lenger er mellom landets ti prosent høgast lønna.

Første steg i eit slikt nytt system er å lovfesta ei maksimal godtgjering, med ei grense mot å ta steget opp mellom landets ti prosent høgast lønna, og å fjerna konstruksjonen med Stortingets godtgjøringsutval.

For å få til ei slik endring fremmer denne medlemmen desse forslaga:

«Stortingets godtgjøringsutval vert avvikla, slik at årleg justering av stortingsrepresentantane, regjeringsmedlemmene og statsministeren sine godtgjeringar vert gjort av presidentskapet direkte.»

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om å endra stortingsgodtgjeringa slik at det vert sett ei absolutt grense for godtgjeringa for stortingsrepresentantane til under 91-prosentpersentilen.»

Denne medlemmen viser vidare til at når godtgjeringa aukar i prosent, så fører det til at dei folkevalde rykker frå resten av innbyggjarane i lønnsvekst. For å hindra dette vert det foreslått ei grense for kor stort kronetillegg stortingsgodtgjeringa kan aukast med.

Denne medlemmen fremmer følgjande forslag:

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at det vert sett ei grense som sikrar at den maksimale årlege auken i godtgjeringa til stortingsrepresentantane er eit kronetillegg som svarer til det ein arbeidstakar med gjennomsnittsløn fekk året før.»

Det er akseptabelt at statsrådar og statsministeren har noko høgare godtgjering enn stortingsrepresentantane, men det må settast klare grenser også for dette. Derfor vil denne medlemmen regelfesta forholdet mellom stortingsgodtgjeringa og desse godtgjeringane, og fremmer følgjande forslag:

«Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får eit tak på godtgjeringa på høvesvis 1,4 og 1,75 gonger stortingsgodtgjeringa.»

Med utgangspunkt i forslaget om å senka stortingsgodtgjeringa til under lønnsnivået til landets ti prosent høgast lønna, og nytt system for lønn for statsrådar og statsminister, fremmer denne medlemmen dette forslaget for årets godtgjeringoppgjør:

«Stortinget samtykker i at desse godtgjeringane vert fastsett med verknad frå 1. mai 2024:

Storingsrepresentantar	993 840 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 391 376 kr per år
Statsminister	1 739 220 kr per år»

Denne medlemmen er samtidig open for at det kan vera andre måtar å sikra at stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister ikkje rykker ifrå vanlege folk i lønn, men at forskjellane heller vert redusert. For å invitera til ein slik diskusjon, fremmer denne medlemmen subsidiært dette forslaget:

«Stortinget ber presidentskapet utarbeida forslag til retningslinjer som sikrar at det vert mindre forskjellar mellom det generelle lønnsnivået i Noreg og godtgjeringane for stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

Stortingets godtgjeringsutval vert avvikla, slik at årleg justering av stortingsrepresentantane, regjeringsmedlemmene og statsministeren sine godtgjeringar vert gjort av presidentskapet direkte.

Forslag 2

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om å endra stortingsgodtgjeringslova slik at det vert sett ei absolutt grense for godtgjeringa for stortingsrepresentantane til under 91-prosentpersentilen.

Forslag 3

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at det vert sett ei grense som sikrar at den maksimale årlege auken i godtgjeringa til stortingsrepresentantane er

eit kronetillegg som svarer til det ein arbeidstakar med gjennomsnittsløn fekk året før.

Forslag 4

Stortinget ber presidentskapet fremma forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får eit tak på godtgjeringa på høvesvis 1,4 og 1,75 gonger stortingsgodtgjeringa.

Forslag 5

Stortinget samtykker i at desse godtgjeringane vert fastsett med verknad frå 1. mai 2024:

Storingsrepresentantar	993 840 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 391 376 kr per år
Statsminister	1 739 220 kr per år

Forslag 6

Stortinget ber presidentskapet utarbeida forslag til retningslinjer som sikrar at det vert mindre forskjellar mellom det generelle lønnsnivået i Noreg og godtgjeringane for stortingsrepresentantar, regjeringsmedlemmer og statsminister.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapets tilråding fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa.

Presidentskapet rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2024:

Storingsrepresentantar	1 171 000 kr per år
Statsminister	2 057 177 kr per år
Regjeringsmedlemmer	1 671 256 kr per år

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 13. juni 2024

Masud Gharakhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa